

De verplichting om iederen militair, lijdende aan een venerische ziekte en besmettingsgevaar opleverende, in een militaire ziekeninrichting op te nemen, — hoe nuttig ook —, was en is steeds een groote last in den militairen geneeskundigen dienst. Waar geschiedt dit in de burgermaatschappij? Welke ziekenhuizen nemen venerische zieken, voor den duur van de geheele behandeling op? Welke ziekeninrichting neemt een lijder aan acute urethritis op, die alle hoeken en gaten opzoekt om ongemerkt zijn druppels in te nemen, of zich in te spuiten? Welke burgerarts behandelt en controleert dagelijks zijn lijdens aan gonorrhoe, ziet op hun reinheid en zindelijkheid toe en brengt hun het begrip van besmettingsgevaar bij? Loopen niet nagenoeg alle lijdens aan venerische ziekten, bij collega's onder behandeling, al of niet besmettingsgevaar opleverende, in de burgermaatschappij vrij rond? Worden niet door handelsreizigers, kantoorbiedenden enz., de privaten, hotelkamers, retirades in spoorwegwagens uitgekozen om zich ongemerkt te behandelen? Drinkt niet ieder lijder aan syphitische affecten aan mond en keel zijn kopje koffie of glas bier in hotel en restaurant zonder eenige voorzorg? Wie belet den lijder aan urethritis chronica in of buiten den echt een vrouw te besmetten? Wie draagt van dit alles de schuld en bevordert daardoor verbreiding van geslachtsziekten?

De militair geneeskundige dienst zeker wel het allerminst, zoowel in als buiten den mobilisatietijd, omdat de militaire venerieken onder blijvende contrôle staan, gedurende hun diensttijd, en zich daaraan *moeten* onderwerpen. Waar geschiedt dit buiten militair verband?

KOCH zal zijn ongemotiveerde beschuldiging moeten bewijzen, hetgeen ondergeteekende en velen met hem gaarne tegemoet zien.

Amsterdam, 10 December 1920.

T. J. JASKI.

TIJDSCHRIFTLEGENDEN.

Aan het slot van MUNTENDAM's antwoord op KOOPMAN's betoog in het vorige nummer staat de mededeeling, „dat als regel de door de redactie aangebrachte wijzigingen, voor zoover zij niet betrekking hebben op bepaalde taal- of stijlfouten, slechts het karakter dragen van een *voorstel aan den schrijver, zoodat deze gerechtigd is, de verandering weer ongedaan te maken, als hem dat na overweging gewenscht voorkomt*”. Mag ik hieruit lezen, dat aan den schrijver de eindbeslissing wordt gelaten en hem dus de bevoegdheid wordt toegestaan, om desgewenscht tout court de veranderingen van den redactioneelen „lapis coeruleus” stramento rubro te annuleeren? Dus geen correspondentie meer ter wille van *complicaties*, van *autopsie* of van den *s* van *bloedsdruk*? Zoo ja, dan wil ik voorspellen, dat er bij menigeen vreugde zal zijn over den nieuwen koers, dien onze geachte redacteur collega MUNTENDAM heeft ingeslagen. Het tijdperk, waarin prof. VAN RIJNBEEK verklaarde:

„Over elk woord of vorm, waarover meningsverschil bestaat, vindt uitvoerige gedachtenwisseling plaats. Alleen over de vraag, in hoeverre men „consulteeren” door „raadplegen” kan vervangen, ligt een geheel dossier in ons archief. Wel verre van autocratisch te beslissen, hoe wij het willen, zoeken wij angstvallig, geval voor geval, tot klaarheid te geraken, hoe het het best is” (*Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 27 November 1920),

behoort dan wel zeker tot den (on)volmaakt verleden tijd.

Naar mijn overtuiging is door MUNTENDAM's mededeeling (de juistheid mijner interpretatie eenmaal aangenomen) inderdaad een zeer reële rem weggenomen. Niets verhindert dan ook, dat de betrokkenen aan zijn welgemeende uitnodiging gevolg zullen geven. Moge de thans door KOOPMAN en mij berokkende ergernis door ruimen toevoer van klinische copy worden goedge maakt!

Ik heb in n°. 21 het beeld gekozen van een gastheer, die de ouderwetsche gastvrijheid hooghoudt en daarom zijn gasten toestaat in hun eigen kleeren te verschijnen ¹⁾,

¹⁾ Over een logé in zijn huisjasje heb ik niet gesproken. Hier verkies ik zeker het Hollandsche „gast”. En is dat huisjasje niet een verwisseling met prof. VAN RIJNBEEK's werpkasje? (*Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1919, n°. 25).

een ieder naar zijn aard. Ontmoet de redactie gasten als door MUNTENDAM aangeduid, dan wordt het verschaffen eener uniform-kleedij inderdaad noodzakelijk, maar waarom zouden wij den gast, die in zijn „stiphelius” behagen scheidt, ook dwingen tot het uniform der half- of nietgekleeden? De redactie moge overtuigd zijn, dat door allen die gastheer het meest geroemd zal worden, die zelf met zorg een ieders kleedij afborstelt en zelfs derzelve ongerechtigheden met den mantel der liefde bedekt. Maar de gekleede Hollander, die zijn eigen pakje in vrijheid liefheeft, schuwt voor elke uniform-kleedij!

Alkmaar, 12 December 1920.

A. J. KORTEWEG.

DE CENSUR ALS TAALZUIVERING.

MUNTENDAM voelt zich persoonlijk door mijn stuk gegriefd, iets wat mij zeer spijt. Reeds in mijn eerste stuk schreef ik mijn waardeering voor zijn voortreffelijk werk neder. Dat ik meen, dat in dezen zin door de redactie wordt overdreven, dat ik woorden als teelbal of lijkopening afschuwelijk vind (kwestie van smaak overigens!) is geen reden om aan te nemen, dat MUNTENDAM krankzinnig zou zijn. Ik ben van het tegendeel overtuigd. De „karteldarm” is inderdaad niet van MUNTENDAM maar van prof. VAN RIJNBEEK en nogmaals beweert ik „van den karteldarm naar het teringstaafje”, il n’y a qu’un pas. Ik schreef dan ook, dat wij zeker de Poolsche ellende ook hier zouden krijgen, *wanneer* de karteldarm van prof. VAN RIJNBEEK of het teringstaafje (fabrikaat van mij) hun intrede zouden doen. De vervorming van een cavia in een marmot is juist. Ik ben gaarne bereid MUNTENDAM de referaten op te geven, waarin dit is geschied. Trouwens de verandering van cavia in Guineesch biggetje doet mij denken aan JAN, die voor het gemak BARTHELOMEUS werd genoemd. Nog eens ik sta in deze lijnrecht tegenover MUNTENDAM, maar men kan elkander ook in deze omstandigheden waardeeren. Dat ik het fabriceren van nieuwe woorden niet toejuich, spreekt van zelf. Liever dan „physiologie” te schrijven, wat iedereen kent, moet er een nieuw woord gemaakt worden. Ik zie nog steeds het nut niet in. Onlangs sprak iemand (in een ander vaderlandsch tijdschrift) over de „slijmklier”, maar daar hij terecht vermoedde, dat niemand zou weten wat dit was, zette hij er tusschen haakjes (hypophysis) achter. Weer een dwaasheid, even erg als de karteldarm of het teringstaafje; want dwaasheid is en blijft het, woorden te gebruiken, waarvan men zeker weet, dat de meesten ze niet verstaan. Ten slotte mag MUNTENDAM overtuigd wezen, dat mijn bestrijding van zijn purisme, nooit bedoeld is geweest als een persoonlijke onhebbelijkheid.

Den Haag 12 December 1920.

J. KOOPMAN.

DE VASOMOTORISCH-TROPHISCHE NEUROSEN.

Het kan niet mijn bedoeling zijn de beweringen van H. BOLTEN wederom punt voor punt tegen te spreken. Eén opmerking mag m.i. niet achterwege blijven. BOLTEN meent, dat in *zijn* beschouwingen meer grond van waarheid ligt dan in de „kramptheorie, die het wezen der vasomotorische-trophische neurosen zoekt in een onbewezen en onverklaarbaren spasmus der oppervlakkige vaten”. Onverklaarbaar is het zeker, dit onderschrijf ik ten volle. Maar dat die vaatkramp onbewezen is, zou ik niet willen toegeven.

BOLTEN heeft niet gewerkt met een „huidcapillairmicroscop”; ik evenmin. Maar uit de nog niet zeer groote literatuur blijkt toch wel, dat die spasmus der vaten wel degelijk voorkomt. BOLTEN leze maar eens na: NIEKAN, Beobachtungen mit den Hautkapillarmikroskop in *Deutsches Arch. f. klin. Med.* Band 132, bldz. 301, of PRIBRAM, Hypophyse und RAYNAUDSche Krankheit in de *Münch. med. Wochenschrift* 1920 n°. 45. Daar zal hij het bestaan van de vaatkramp bewezen vinden.

Den Haag 12 December 1920.

J. KOOPMAN,